

Voorzitter e.a.

dienstjaar 1963 tot haar voorzitter heeft gekozen de heer Van der Waerden

en dat de commissie van rapporteurs voor het wetsontwerp nr. 6512 tot haar voorzitter heeft gekozen de heer Tjalma.

Aan de orde is de behandeling van de **interpellatie** van de heer Samkalden omtrent het door de Regering gevoerde beleid ter zake van de benoeming van de oud-vice-President van de Hoge Autoriteit van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, de heer D.P. Spierenburg, tot hoofd van de gecombineerde Nederlandse Permanente Vertegenwoordiging bij de Europese Economische Gemeenschap en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie te Brussel.

(Tot het houden van deze interpellatie is toestemming verleend in de vergadering van 8 januari 1963.)

De heer **Samkalden** (P.v.d.A.): Mijnheer de Voorzitter! Ik mag wel beginnen met de Kamer dank te zeggen voor het feit, dat zij mij heeft willen toestaan deze interpellatie te houden en haar te houden op deze korte termijn, omdat het anders, zo heb ik begrepen, voor de Kamer niet mogelijk zou zijn, de Minister van Buitenlandse Zaken in haar midden te hebben voor einde februari.

Mijnheer de Voorzitter! Het is misschien goed, dat ik begin met de feiten, die tot deze interpellatie aanleiding hebben gegeven, kort in herinnering te roepen.

Drie maanden voordat de heer Spierenburg, destijds vice-president van de Hoge Autoriteit, zijn werkzaamheden bij de Hoge Autoriteit beëindigde, begonnen in de Nederlandse pers — het is dus geweest in de laatste week van september — berichten te verschijnen over wat men sindsdien is gaan noemen het stuivertje-wisselen tussen Luxemburg en Brussel. Het persbericht, dat verscheen op 25 september, meldde, dat de heer Spierenburg van plan zou zijn, ontslag te vragen als lid en vice-voorzitter van de Hoge Autoriteit, en voorts, dat het de bedoeling zou zijn, dat de heer Spierenburg werd benoemd tot hoofd van de Nederlandse Permanente Vertegenwoordiging bij de Europese Gemeenschappen te Brussel.

Op 26 september verscheen een persbericht van de woordvoerder van de Hoge Autoriteit en dit maakte melding van het feit, dat de heer Spierenburg een verzoek had ontvangen van de Nederlandse Regering, weer in Nederlandse staatsdienst te treden. Hij zou daaraan hebben gehoor gegeven en hij zou — alles volgens de woordvoerder van de Hoge Autoriteit — daarom nu zijn ontslag aan de zes regeringen hebben gevraagd. Dit „nu” had dus betrekking op 24 september.

Het bericht van deze woordvoerder is toen met verwondering in de Nederlandse pers ontvangen en het heeft ook spoedig geleid tot het stellen van vragen aan de Minister van Buitenlandse Zaken door de leden van de Tweede Kamer de heren Schuijt en Nederhorst. Het antwoord van de Minister van Buitenlandse Zaken a.i. is gekomen op half oktober. Daaruit bleek, dat de Regering op het gebeurde een ietwat andere zienswijze had. De heer Spierenburg had het voornemen van zijn aftreden bij de Hoge Autoriteit kenbaar gemaakt. Ook was het de Nederlandse Regering bekend, dat de heer Spierenburg bereid was, wederom in Nederlandse staatsdienst te treden en daarom was na overleg met hem, hem een functie in de buitenlandse dienst in uitzicht gesteld, aldus de bewoordingen van het antwoord.

In de „Nieuwe Rotterdamse Courant” is toen aanstonds onder het persbericht aangetekend, dat deze zienswijze belangrijk afweek van die van de woordvoerder van de Hoge Autoriteit, dat het nu duidelijk was, dat de heer Spierenburg niet was gevraagd door de Nederlandse Regering en dat natuurlijk de Minister van Buitenlandse Zaken ad interim een volstrekt juiste voorstelling van zaken had gegeven. „Het woord van een Nederlands Minister is meer waard dan het woord van de woordvoerder van de Hoge Autoriteit”, aldus de „Nieuwe Rotterdamse Courant”. Ik weet het niet, mijnheer de Voorzitter. Ik heb het antwoord van de Minister van Buiten-

Samkalden

landse Zaken ad interim met grote zorg gelezen: ik ben wat dit betreft niet zo zeker. Enkele formuleringen in dat antwoord geven mij toch aanleiding, daarin in elk geval ook te herkennen een voorbeeld van zo een subtiel staaltje van departementaal rondpraten, dat wij in antwoord op vragen van de Kamer weleens een enkele keer meer zien. Er staat in dat antwoord bij voorbeeld niet hoe de Nederlandse Regering te weten was gekomen, dat de heer Spierenburg genegen was, wederom in Nederlandse staatsdienst te treden. Er staat ook niet in, of hem een bepaalde functie in de buitenlandse dienst in uitzicht is gesteld, of in het algemeen een benoeming in de buitenlandse dienst. Maar goed, mijnheer de Voorzitter, in deze subtiliteiten wil ik liever niet treden, want de hoofdzaak was, dat in beide zienswijzen is erkend, dat breedvoerig overleg is gepleegd. Laten wij maar zeggen — dit is met het oog op de parlementaire werkelijkheid, waarin wij thans staan, misschien het beste —: er is vóór die datum in september zó lang en zó intensief overleg gepleegd tussen de Nederlandse regering en de heer Spierenburg, dat geen van beide partijen meer precies wist door wie en waarmede het begonnen was.

Mijnheer de Voorzitter, er is dus overleg gepleegd over een aanbieding van een post in de buitenlandse dienst en de aanvaarding van de toezegging heeft plaats gehad tijdens de ambtsvervulling en vóór de ontslagaanvraag van de heer Spierenburg. Nu wil ik voor alle duidelijkheid met grote nadruk stellen, dat ik hier geen beoordeling wens te geven van de handelwijze van de heer Spierenburg. Ik ken de heer Spierenburg als een man van grote bekwaamheid met grote activiteit en grote werkkraft. Het allerbelangrijkst is echter, dat niet de heer Spierenburg verantwoordelijk is tegenover de Staten-Generaal, maar de Regering en tegenover de handelwijze van de Regering sta ik kritisch, omdat het geldt de handhaving van het karakter van de Hoge Autoriteit, van de executieve organen van de Europese Gemeenschappen. Het beginsel van dat karakter is neergelegd in artikel 9, lid 6, van het verdrag tot instelling van de Kolen- en Staalgemeenschap.

„De Regering verbindt zich, dit bovennationale karakter te eerbiedigen”, aldus dit artikel. Wat dit bovennationale karakter is, staat in het daaraan voorafgaande lid, nl. een ambtsuitoefening in volkomen onafhankelijkheid in het algemeen belang van de Gemeenschappen. Dit is het beginsel, dat is neergelegd in het Kolen- en Staalverdrag, maar men vindt precies dezelfde bepalingen in artikel 157, tweede lid, van het verdrag tot instelling van de Europese Economische Gemeenschap en in artikel 126, tweede lid, van het Euratomverdrag. Het eerbiedigen van het bovennationale karakter, het eerbiedigen van een ambtsuitoefening in volkomen onafhankelijkheid in het algemeen belang van de Gemeenschap, geldt gedurende de gehele ambtsvervulling, dus tot dat in de vervanging is voorzien.

Nu zal men wellicht de vraag kunnen opwerpen: kan men dat in redelijkheid van iemand verlangen? Is iemand, wanneer hij tot de conclusie is gekomen dat hij zijn bovennationale functie moet prijsgeven, dan ook feitelijk in de mogelijkheid om dat te doen, of is de regeling voor wat betreft de inkomsten van een lid van de Hoge Autoriteit na zijn aftreden van dien aard, dat hij wel gedwongen is zich rekenschap te geven van de functie, die hij na zijn aftreden zou kunnen gaan bekleden?

Mijnheer de Voorzitter! Ik zou het wel op prijs stellen, als de Regering de regeling, zoals die is neergelegd in de besluiten van de bijzondere Raad van Ministers van 22 mei 1962, ook van haar kant wilde kwalificeren, want het gaat er toch om — dit is voor de praktijk belangrijk —, dat de Regering uitdrukkelijk uitspreekt, dat deze regeling voldoende is om te verhinderen, dat een lid van een der executieve organen zijn besluit om af te treden afhankelijk moet stellen van de positie, die hij na zijn aftreden zou kunnen gaan bekleden. De regeling van zijn inkomsten moet dus voldoende zijn. Ik heb begrepen, dat die regeling inhoudt, dat een lid van de Hoge Autoriteit gedurende drie jaren de helft van zijn inkomsten als lid — of als vice-president — van de Hoge Autoriteit krijgt en ik zou straks graag van de Regering een bevestiging hiervan horen.

Samkalden

Het is mogelijk, mijnheer de Voorzitter, dat van de kant van de Regering wordt erkend het beginsel, dat ik zojuist heb onderstreept, uit artikel 9, lid 6, en artikel 9, lid 5, van het verdrag, maar dat de Regering de neiging heeft erop te wijzen, dat men ook elders niet zo buitengewoon scrupuleus is in het handhaven van dat bovennationale karakter, dat er ook elders situaties voorkomen die een aantasting van dat beginsel zouden kunnen inhouden. Ik wil dan bij voorbaat zeggen, dat ik een dergelijke weerlegging, een dergelijke relativering niet ter zake vind, en wel om twee redenen: in de eerste plaats niet, omdat men geen verdediging moet zoeken bij andermans ongerechtigheden, en in de tweede plaats niet omdat de handhaving van dit beginsel in het verdrag een zeer wezenlijk belang is van in het bijzonder de kleine landen. In die bovennationaliteit, in dat onafhankelijke karakter van de executieven vinden zij een niet te miskennen waarborg, dat, wanneer van hen offers worden gevraagd, dat offers zijn die niet worden gevraagd voor een coalitie van de belangen der groten, maar voor het belang van het geheel. Als dit juist is, mijnheer de Voorzitter, hoe kon de Regering dan de heer Spierenburg de betrekking, die hem is aangeboden, in uitzicht stellen? Zij wist toch dat het met dat karakter van de Hoge Autoriteit onverenigbaar was om tegelijkertijd — en wellicht gedurende vijf of misschien wel zes maanden — te zijn vice-president van de Hoge Autoriteit en ambassadeur designatus van de Nederlandse Regering?

Ik zie niet, hoe dat is te rijmen. In die periode is b.v. aan de orde geweest de vraag, of de Nederlandse Regering in gebreke moest worden gesteld voor wat betreft de naleving van de verplichting tot publicatie van transporttarieven. Ik noem dit alleen om een voorbeeld te geven van een onderwerp, waarbij het van bijzonder belang is dat van alle zijden het bovennationale karakter van de Hoge Autoriteit wordt geëerbiedigd.

Het tweede aspect van het „stuivertje wisselen” is de benoeming te Brussel. De Regering acht blijkbaar — maar ik wil het straks graag horen — de functies van permanent vertegenwoordiger en lid van een van de executieve organen verwisselbaar. Ik schakel nu even het argument uit, dat wellicht van de zijde van de Regering naar voren zou kunnen worden gebracht, nl. dat de permanente vertegenwoordiging in Brussel formeel niets te maken heeft met de zaken van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal. Ik schakel dat uit, omdat ik van oordeel ben — en ik denk, dat de Regering het daarin wel met mij eens zal zijn —, dat materieel voor de gemeenschappelijke problemen van de executieven en de lid-staten op dit ogenblik geen onderscheid behoeft te worden gemaakt — en ook niet 6 maanden geleden — tussen de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal en de beide Europese gemeenschappen in Brussel.

Ik acht die functies niet verwisselbaar en ik heb daarvoor drie redenen; in de eerste plaats, omdat men hier heeft te maken met de verhouding tussen een internationale en een nationale administratie op hetzelfde terrein. Een van degenen, die zich naar aanleiding van het stuivertje wisselen Luxemburg-Brussel heeft doen horen, een man met ongetwijfeld ervaring in de internationale administratie, is de heer Van den Berg, de vroegere directeur-generaal voor internationale volksgezondheidsaangelegenheden, die in een van onze dagbladen heeft geschreven over een Engelsman, een bekende autoriteit op het gebied van internationale gezondheidszorg, de heer Goodman, die terugkwam uit de administratie van de Wereldgezondheidsorganisatie in de Engelse dienst en die toen mededeelde, dat hij zich ongetwijfeld in de Engelse administratie weer met internationale vraagstukken van volksgezondheidszorg zou gaan bezighouden, maar dat hij dat uit de aard der zaak zou beperken tot de internationale volksgezondheidszaken die in de Raad van Europa aan de orde zouden komen, niet die welke in de wereldorganisatie speelden, omdat hij dat niet redelijk en niet geheel en al behoorlijk achtte.

Als tweede argument onderstreep ik, dat deze verhouding, dus de verhouding tussen nationale en internationale administratie, bij de gemeenschappen nog zoveel sterker spreekt. De taak van de executieve organen is immers veel en veel meer

Samkalden e. a.

toegespitst op het voortdurend afwegen van de gemeenschapsbelangen tegenover de belangen van de lid-staten. Wie in dat werk tien jaar meeloopt en tien jaar leiding geeft, die moet niet aanstonds in de jas van een onder instructie werkend regeringsvertegenwoordiger aan de andere zijde van dezelfde tafel komen te zitten. Dat wekt een verkeerde indruk. Waarmede men daar bezig is, is niet een verkleedpartij. Als men zich weer moet omschakelen tot het in de eerste plaats behartigen van nationale belangen in het kader van de Europese gemeenschappen, dan vereist dat een zekere tijd.

Er is een derde reden en die is, dat in moeilijke tijden voor de Gemeenschap dit alles nog meer speelt. U moet goed bedenken, dat de leden van de executieve organen de enige politieke gezagsdragers in de Gemeenschap zijn die ook in de ogen van de buitenwereld de gehele Gemeenschap als zodanig kunnen vertegenwoordigen. Indien een lid-staat in gebreke is in het nakomen van zijn verdragsverplichtingen, dan is de executieve het gezag, dat tot de orde roept en eventueel een beslissing van de rechter inroept. Bij een conflict binnen de Gemeenschap, zoals wij nu helaas in zeer acute mate meemaken, is ook tegenover de buitenwereld de executieve de vertegenwoordigster bij uitstek van het geheel. Juist in deze dagen, nu wij hopen, dat in elk geval de vijf lid-staten één lijn kunnen blijven trekken in de moeilijke situatie, waarin de Gemeenschap verkeert, is het van uitzonderlijk gewicht, dat aan de zijde van die vijf ook het de Gemeenschap vertegenwoordigende orgaan, nl. de executieve, staat. Dat wordt onderstreept door de eerbiediging van het politieke gezag, het volstrekt onafhankelijke gezag van die executieve organen.

Mijnheer de Voorzitter! Tegen deze achtergrond zou ik dan de volgende vragen aan de Regering willen stellen:

1a. Deelt de Minister het standpunt, dat de leden van de executieve organen van de Europese Gemeenschappen een politieke functie vervullen waarin zij het belang van de Gemeenschap tot enig richtsnoer behoren te nemen?

b. Zo nee, wil de Minister zijn afwijkend standpunt dan uiteenzetten en motiveren?

2. Indien vraag 1, onder a, bevestigend wordt beantwoord, kent de Minister dan aan deze opvatting nog een bijzondere betekenis toe met het oog op de plaats van de kleine landen in de Gemeenschap?

3a. Is de Minister bereid uiteen te zetten welke voorzieningen in de Gemeenschappen zijn getroffen met betrekking tot het inkomen van de leden van de Hoge Autoriteit en de Europese Commissies na hun aftreden?

b. Acht de Minister deze bepalingen in redelijkheid voldoende om te verhinderen, dat een lid van een der executieve organen zijn besluit om af te treden afhankelijk zou stellen van de positie die hij na zijn aftreden zou kunnen gaan bekleden?

4. Hoe rijmt de Minister de door de verdragen — en derhalve ook door het E.G.K.S.-verdrag — vereiste eerbiediging van de onafhankelijkheid van de vice-president van de Hoge Autoriteit met het feit, dat aan deze functionaris gedurende zijn ambtsvervulling door de Regering, na dienaangaande met hem gepleegd overleg, een benoeming in staatsdienst na zijn aftreden in uitzicht werd gesteld?

5. Acht de Minister de functie van lid van een executief orgaan van een der Europese Gemeenschappen en de functie van Hoofd van de Permanente Vertegenwoordiging bij de Europese Gemeenschappen onderling verwisselbaar of is hij van mening, dat daarbij bepaalde beperkingen in acht moeten worden genomen? Zo ja, kan de Minister deze beperkingen aanduiden? Wil de Minister in elk geval mededelen of de eerbiediging van het politiek gezag van de executieve organen zowel tegenover de lid-staten als tegenover derde staten hierbij naar zijn mening mede betrokken is?

De Voorzitter: Is de heer Minister bereid onmiddellijk op de gestelde vragen te antwoorden?

Minister Luns e. a.

De heer **Luns**, Minister van Buitenlandse Zaken: Gaarne, mijnheer de Voorzitter.

De **Voorzitter**: Dan is het woord aan de heer Minister van Buitenlandse Zaken.

De heer **Luns**, Minister van Buitenlandse Zaken: Mijnheer de Voorzitter! Naar aanleiding van het zoals steeds boeiende betoog van de heer Samkalden zou ik allereerst willen opmerken, dat er een klein misverstand is aan de zijde van de geachte afgevaardigde, toen hij stelde bij de aanvang van zijn betoog, dat ik tot het einde van februari aanstaande geen datum meer beschikbaar zou hebben om namens de Regering deze interpellatie te beantwoorden. Het moet een misverstand zijn: ik heb het n.l. nagezien; voor zover ik het thans kan overzien, zijn er in februari ten hoogste acht dagen, waarop ik niet beschikbaar zou zijn, waarvan drie voor contact met het Hoge College aan de overzijde. In mijn agenda staat wel op 22 februari genoteerd: interpellatie Samkalden. Ik neem aan, dat dat dezelfde is: men kan ook van het goede te veel krijgen.

Ik hoop, dat de geachte afgevaardigde hiervan nota zal willen nemen.

De **Voorzitter**: Mag ik even de heer Minister interrumpen om elk verder misverstand te voorkomen? Het misverstand berust immers blijkbaar bij de Voorzitter der Kamer, die meent van de zijde van de Minister te hebben vernomen dat hij, indien de interpellatie niet vandaag zou worden gehouden, pas op 26 februari beschikbaar zou zijn, daarbij rekening houdende met het feit, dat wij als regel slechts op dinsdag vergaderen en subsidiair soms op woensdag.

Naar mijn mening kunnen wij dit incident thans sluiten.

De heer **Luns**, Minister van Buitenlandse Zaken: Mijnheer de Voorzitter! Ik neem nota van Uw antwoord, met name van wat U heeft gezegd over hetgeen van de zijde van de Minister is medegedeeld. Ik zal onderzoeken welke zijde dat is geweest.

Ik zou thans op de vragen van de heer Samkalden het volgende willen antwoorden.

1a. De vraag of de leden van de executieven van de Europese Gemeenschappen een politieke functie vervullen, waarin zij het belang van de Gemeenschap tot enig richtsnoer behoren te nemen, moet bevestigend worden beantwoord.

1b. Deze vraag behoeft, gezien het antwoord, hierboven vermeld, geen beantwoording.

2. Het voorschrijf, dat de leden van de executieve organen het belang van de Gemeenschap als enig richtsnoer dienen te nemen, beoogt een waarborg te scheppen, dat de leden van de executieven gelijkelijk aandacht schenken aan de belangen van alle lid-staten. Men kan dan ook zeggen, dat het voorschrijf voor de kleinere landen van bijzondere betekenis is.

3a. De leden van de Europese executieven genieten na hun aftreden gedurende drie jaren een zogenaamde overbruggingstoelage. Deze toelage bedraagt 40 pct. van het basissalaris van de leden van de executieven, indien het betrokken lid op het moment van neerlegging van zijn ambt dit ambt korter dan twee jaren heeft vervuld. De toelage bedraagt 45 pct., indien de ambtsperiode meer dan twee doch minder dan drie jaar bedroeg en 50 pct. in de andere gevallen.

Het recht op de overbruggingstoelage vervalt, wanneer het voormalige lid een nieuw mandaat bij een der instellingen der Gemeenschappen ontvangt of indien hij overlijdt.

Indien gedurende de periode van drie jaar betrokkene een nieuwe functie uitoefent, worden zijn bruto maandelijkse inkomsten, na aftrek van belastingen, in mindering gebracht op de overbruggingstoelage, voorzover zijn nieuwe salaris, vermeerderd met de overbruggingstoelage, het salaris van een lid van de executieven overtreft.

Bovendien genieten de oud-leden van de executieven vanaf hun 65ste jaar een ouderdomspensioen. Dit pensioen be-

Minister Luns

draagt ten hoogste 50 pct. van het laatstgenoten basissalaris. Het pensioen bedraagt 4½ pct. van het basissalaris voor elk dienstjaar.

Pensioen en overbruggingstoelage kunnen niet gelijktijdig worden genoten.

Op verzoek van betrokkene kan reeds vanaf het 60ste levensjaar een uiteraard lager pensioen worden uitgekeerd.

3b. Bij de totstandkoming van deze voorzieningen heeft in de eerste plaats een rol gespeeld, dat de functie van lid van een executieve een politiek karakter draagt. De leden van de executieven kunnen door het Europese Parlement n.l. door een motie van wantrouwen, tot heengaan worden gedwongen. Er bestaat voor hen dus geen garantie, dat zij de tijd, waarvoor zij werden benoemd, ook in functie zullen blijven. Hierin ligt de reden, dat de voorzieningen bij aftreden een royaler karakter dragen dan de bepalingen, welke in het algemeen voor ambtelijke functionarissen — ook bij de Gemeenschappen — gelden. Ook mag men niet uit het oog verliezen, dat de leden van de Europese commissies en van de Hoge Autoriteit gedurende hun ambtsperiode geen andere beroeps werkzaamheden mogen verrichten. Na hun ambtsperiode moeten zij bij het aanvaarden van bepaalde functies of voordelen een zekere kiesheid betrachten. De leden van de Hoge Autoriteit is het n.l. volgens artikel 9 van het verdrag tijdens hun ambt en drie jaar daarna verboden enig belang te verwerven of te behouden in bedrijven en ondernemingen in de kolen- en staalindustrie.

Bovengenoemde bepalingen beogen echter in het geheel niet, dat een lid van de executieven na zijn aftreden tijdelijk op zijn lauweren zal gaan rusten. Integendeel, de overgangsregeling houdt er juist rekening mede, dat het afgetreden lid elders zijn carrière voortzet. Ook de Regering acht dit juist.

De voor de oud-leden der executieven vastgestelde financiële bepalingen maken het echter mogelijk, dat zij een functie, welke niet te verenigen is met hun vroegere ambt, van de hand wijzen.

4. De Regering meent, dat zij niet in strijd heeft gehandeld met het bovenationale en onafhankelijke karakter van de Hoge Autoriteit door met de heer Spierenburg te spreken over een functie in staatsdienst voordat deze ontslag had gekregen, althans had gevraagd als lid van de Hoge Autoriteit. Volgens artikel 9 van het E.G.K.S.-verdrag heeft iedere deelnemende staat zich verbonden, het bovenationale karakter van de Hoge Autoriteit te eerbiedigen en om niet te trachten de leden van de Hoge Autoriteit te beïnvloeden bij de uitvoering van hun taak. Het is nu toch wel duidelijk, dat er in dit geval geen sprake was en ook niet kon zijn van beïnvloeding van de heer Spierenburg bij de uitvoering van zijn taak van vice-voorzitter van de Hoge Autoriteit. Bovendien vond het overleg met de heer Spierenburg plaats nadat deze te kennen had gegeven de Hoge Autoriteit in ieder geval, en wel op korte termijn, te willen verlaten en betrof het slechts de beëindiging van zijn werkzaamheid als lid van de Hoge Autoriteit en zijn overgang in Nederlandse dienst. Het zou dan ook in strijd zijn met alle wetten der logica het zo voor te stellen, alsof de Regering op enigerlei wijze de onafhankelijkheid van een der leden van een Europese executieve in gevaar zou hebben gebracht.

5. De vraag of de functies van lid van een executief orgaan van een der Gemeenschappen en van Permanent Vertegenwoordiger bij bepaalde Europese Gemeenschappen onderling verwisselbaar zijn, is, zoals de vraag is gesteld, in haar algemeenheid negatief te beantwoorden. Men kan echter slechts tot een verantwoord oordeel komen, indien men elk geval afzonderlijk overweegt, waarbij persoonlijke kwaliteiten en kennis van zaken uiteraard een grote rol spelen. Beperkingen, welke bij onderlinge verwisseling van deze functionarissen in acht zouden dienen te worden genomen, zijn dan ook niet algemeen te omschrijven.

Gaarne wordt echter erkend, dat de eerbiediging van het politiek gezag van de executieve organen, zowel tegenover de

Minister Luns e. a.

lid-staten als tegenover derde staten, bij de beslissing, of in een bepaald geval onderlinge verwisseling verantwoord is, mede in beschouwing zal moeten worden genomen.

De beraadslaging wordt geopend.

De heer **Samkalden** (P.v.d.A.): Mijnheer de Voorzitter! Ik beperk mij tot het antwoord, dat de Minister heeft gegeven op de vragen 3 en volgende. Wat de twee eerste vragen betreft, constateer ik nl. met genoegen, dat er een gemeenschappelijke basis van discussie is, omdat op beide punten van de zijde der Regering mijn zienswijze is gedeeld.

Ik zou van de Minister nog graag een categorisch antwoord willen hebben op de vraag, die onder 3b is gesteld.

Het is mij er niet om te doen geweest de leden van de executieven bij een tussentijds aftreden verder hun drie jaar in ledigheid te doen uitzitten. Het is mij echter te doen geweest om de vraag, of bij het nemen van een voor deze leden zo belangrijke beslissing als het terugtreden uit de Hoge Autoriteit is, zij door de feitelijke omstandigheden betreffende de regeling van hun inkomsten zouden kunnen worden gedwongen rekening te houden met de positie, die zij na hun aftreden zouden kunnen gaan bekleden. Mijn vraag aan de Minister was, of hij van oordeel was, dat de regeling, zoals die was en is getroffen, een dergelijke ontwikkeling verhindert; of die regeling derhalve belet, dat een lid van de executieve organen zijn politiek besluit om af te treden afhankelijk zou moeten stellen van de positie, die het na zijn aftreden zou kunnen gaan bekleden. Dat is het punt, waarom het gaat en daarop heeft de Minister mij nog geen antwoord gegeven.

Mijnheer de Voorzitter! Het antwoord op vraag 4 heeft mij, uiteraard, teleurgesteld. Het heeft mij teleurgesteld, dat de Regering niet ziet, dat men de onafhankelijkheid van de Hoge Autoriteit of van leden van de executieven op verschillende wijzen kan aantasten. In de eerste plaats wijs ik erop, dat men niet het eerbiedigen van het bovennationale karakter en het niet trachten de Hoge Autoriteit te beïnvloeden op één lijn mag stellen. In artikel 9, lid 6, zijn beide dingen naast elkaar genoemd.

„Iedere deelnemende staat verbindt zich, dit bovennationale karakter te eerbiedigen en niet te trachten de leden van de Hoge Autoriteit te beïnvloeden bij de uitvoering van hun taak”.

De Minister is er dus niet af, wanneer hij zegt, dat hij niets gedaan heeft, dat een beïnvloeding van leden van de Hoge Autoriteit zou inhouden. Hij moet ook stellen, dat in datgene, wat gebeurd is, niets zit, dat het bovennationale karakter zou kunnen aantasten. Nu geloof ik in de tweede plaats, mijnheer de Voorzitter, dat de Regering toch zal moeten erkennen, dat het leggen van een, zij het voorlopige, band, voor wat betreft het gaan bekleden van een functie in Nederlandse staatsdienst, gedurende de ambtsvervulling van de vice-president van de Hoge Autoriteit een feitelijke voorwaarde aan de onafhankelijkheid van de vice-president van de Hoge Autoriteit ontleemt.

Mijnheer de Voorzitter! Ik zou op de vraag, of de Regering het hierin met mij eens is, nog gaarne het antwoord van de Minister vernemen.

Ten slotte kom ik tot de beantwoording van punt 5. Tot mijn genoegen heb ik geconstateerd, dat de Minister in elk geval ook van mening is, dat bij het beoordelen van de verwisselbaarheid van de functies het politiek gezag van de executieve organen, zowel tegenover de lid-staten als tegenover derde staten, betrokken kan zijn, en ik zou van de Regering nog wel willen vernemen, of zij niet van oordeel is, dat het eerbiedigen van het politieke gezag van die executieve gediend zou zijn geweest, wanneer minder gemakkelijk was besloten iemand, die een zo grote ervaring aan de kant van de Hoge Autoriteit heeft, niet onmiddellijk na die ervaring te bekleden met de vertegenwoordiging van nationale belangen in datzelfde gezelschap. Het komt mij voor, mijnheer de Voorzitter, dat, ook vanwege de vraagstukken, waarmee de vice-president van de Hoge Autori-

Samkalden e. a.

teit gedurende de laatste jaren van zijn ambtsvervulling in aanraking is geweest — ik denk aan de gemeenschappelijke energiepolitiek en aan de fusie van de executieven —, hij toch te gemakkelijk zou kunnen komen te verkeren in een positie, waarin hij namens de Nederlandse Regering standpunten moest gaan innemen, die niet overeenstemmen met hetgeen hij in het verleden, als vice-president van de Hoge Autoriteit, heeft verdedigd.

Hierover zou ik gaarne nog het oordeel van de Regering vernemen.

De heer **Luns**, Minister van Buitenlandse Zaken: Mijnheer de Voorzitter! De geachte afgevaardigde de heer Samkalden heeft in eerste instantie gevraagd om een nader antwoord op vraag 3b. Als ik hem goed heb beluisterd, wenst hij een categorisch antwoord op de vraag, of de Regering dan wel de Minister van mening is, dat de bepalingen in redelijkheid voldoende zijn om te verhinderen, dat een lid van een der executieve organen zijn besluit, af te treden, afhankelijk moet stellen van de hem aangeboden functie.

Het antwoord hierop is bevestigend. Dit is, naar het mij voorkomt, voor iedereen duidelijk, maar er zit — de geachte afgevaardigde zal het mij niet ten kwade duiden, dat ik het even aansnijdt — in de wijze, waarop hij zijn vraag heeft gesteld, de suggestie, alsof de heer Spierenburg zijn aftreden in Luxemburg afhankelijk zou hebben gesteld van de functie, die de Regering hem heeft aangeboden.

De heer **Samkalden** (P.v.d.A.): Excellentie! Er zit in mijn vraag de suggestie, dat de Nederlandse Regering, waarmee ik hier uitsluitend te maken heb, tegen de heer Spierenburg had kunnen zeggen: wij zijn gaarne bereid met U te praten over een functie in de Nederlandse staatsdienst nadat U Uw werkzaamheden bij de Hoge Autoriteit hebt beëindigd.

De heer **Luns**, Minister van Buitenlandse Zaken: Het moet mij dan toch van het hart, mijnheer de Voorzitter, dat dit een andere soort vraag is dan die, welke de geachte afgevaardigde zo juist heeft gesteld. Wanneer een lid van de Hoge Autoriteit, die aan de regeringen zijn besluit kenbaar heeft gemaakt, dat hij wil aftreden, daarbij zou zeggen: ik zal echter zien, wat ik doe, zodra ik weet welke functie men mij aanbiedt, dan wordt dit een andere zaak. Bij de vraag in haar algemeenheid, zoals de geachte afgevaardigde die heeft gesteld, komt men echter tot een andere conclusie.

Met betrekking tot het antwoord op vraag 4 heeft de geachte afgevaardigde gevraagd, of de Regering niet van oordeel is, dat het onjuist is, wanneer een lid van de Hoge Autoriteit gedurende zijn ambtsvervulling reeds wetenschap heeft van de functie, die hij gaat vervullen. Hierop moge ik antwoorden, dat, indien een lid van de Hoge Autoriteit de wetenschap van een functie, die hij gaat vervullen, verborgen zou houden voor zijn medeleden en de Hoge Autoriteit, zodat geen rekening zou kunnen worden gehouden bij de besluitvorming, waarbij deze functionaris is betrokken, ik dan inderdaad geneigd zou zijn te zeggen, dat zulks mij minder juist lijkt. Voor zover mij echter bekend is, heeft de bedoelde functionaris onmiddellijk — ik herhaal: onmiddellijk — de Hoge Autoriteit volledig ingelicht. Ik geloof, mijnheer de Voorzitter — maar ik spreek hier niet voor de heer Spierenburg —, dat hij voorts bij iedere beslissing, die in de korte periode, waarin zijn ontslag nog niet inging — het was een kwestie van slechts enige maanden —, aan de orde kwam en waarbij nationale belangen konden zijn betrokken en waarbij het zou kunnen worden uitgelegd, alsof hij deze verdedigde in zijn supernationale functie, zich ervan heeft onthouden aan de besluitvorming deel te nemen.

De geachte afgevaardigde stelt, dat de eerbiediging van het politieke gezag van de executieven ermede gediend zou zijn geweest, indien minder gemakkelijk — ik citeer thans — was besloten, de bedoelde functionaris min of meer — het is volgens mij meer min dan meer — in hetzelfde gezelschap als functionaris van de Nederlandse Regering te laten optreden.

Minister Luns e. a.

Het is niet zo gemakkelijk geweest, mijnheer de Voorzitter. Alle facetten van de positie zijn door het kabinet zorgvuldig overwogen en ik heb het volste vertrouwen, dat de heer Spierenburg zich in zijn nieuwe functie even juist zal gedragen als vertegenwoordiger van Nederland als toen hij internationaal ambtenaar was en met de Nederlandse Regering geen enkele formele band had.

De geachte afgevaardigde heeft hier een thesis ontwikkeld; het is een thesis van de geachte afgevaardigde, maar er zijn ook andere theses mogelijk. Men kan het betoog van de geachte afgevaardigde met dezelfde kracht en overtuiging houden, wanneer het gaat om bij voorbeeld de benoeming van een lid van het Nederlandse kabinet tot lid van de Europese Commissie als minder juist te beschouwen, of de benoeming van een Nederlands ambtenaar tot lid van de executieven, zoals ook met de heer Spierenburg is gebeurd. Ik geloof, dat de geachte afgevaardigde de consequentie daarvan ook misschien niet geheel zou willen aanvaarden.

Ik kan het ook aldus stellen. Zouden leden van de Europese executieven, die van Nederlandse nationaliteit zijn en zeer bepaalde politieke ideeën aanhangen, bij een volgende gelegenheid niet onmiddellijk bijvoorbeeld een functie in het Nederlandse kabinet kunnen aanvaarden, waardoor zij rechtstreeks in aanraking komen met problemen, die zij internationaal gezien hebben ontmoet? Ik geloof niet, mijnheer de Voorzitter, dat het een these is, die de Regering aanhangt.

De heer **Samkalden** (P.v.d.A.): Maar men moet toch onderscheid maken tussen politieke functies en het handelen onder instructie van de Regering als ambtenaar.

De heer **Luns**, Minister van Buitenlandse Zaken: Ik zie er, eerlijk gezegd, mijnheer de Voorzitter, niet zo veel verschil in, wanneer men handelt onder instructie van de Regering. Wat is het verschil precies? Ik zou zeggen, dat het dan nog moeilijker zou zijn. . . .

De heer **Samkalden** (P.v.d.A.): Het verschil is, dat men als politiek functionaris niet gehouden is te verdedigen wat hij meent, dat hij niet verdedigen moet.

De heer **Luns**, Minister van Buitenlandse Zaken: Dan is het een vraag, die de betrokkene, die in een functie wordt benoemd, in de eerste plaats zelf moet overwegen, want dan zou volgen, dat de betrokkene in zijn nieuwe functie niet in staat zou zijn om, gezien hetgeen hij daarvoor heeft gedaan, de instructies van de Regering te volgen. Dat is een thesis van de geachte afgevaardigde, die de Regering niet onderschrijft.

De **Voorzitter**: Heeft de geachte afgevaardigde na zijn uitvoerige toelichting en na zijn interrupties nog behoefte aan een laatste woord?

De heer **Samkalden** (P.v.d.A.): Mijnheer de Voorzitter! Er is geen mogelijkheid om in dit stadium deze aangelegenheid met een motie af te doen, maar ik heb hieraan na het antwoord van de Minister eigenlijk wel behoefte. De Minister is, wat de kwestie van punt 4 betreft, volkomen voorbijgegaan aan de stelling, dat men een lid van de Hoge Autoriteit een voorwaarde voor zijn onafhankelijkheid ontnemt, door hem in de positie te plaatsen waarin men de heer Spierenburg heeft geplaatst, die een functie in Nederlandse staatsdienst aangeboden heeft gekregen. De Minister heeft dat impliciet ook bevestigd. Hij heeft gezegd: ik meen te weten, dat de heer Spierenburg, nadat dit is gebeurd, niet meer heeft deelgenomen aan de besluitvorming in het college. Dat is nu juist mijn bezwaar, mijnheer de Voorzitter. Dat hoge college moet kunnen functioneren, zoals het door het verdrag is bedoeld. Dat wordt op deze wijze verhinderd. Daarvoor is hier niet de heer Spierenburg verantwoordelijk; daarvoor is hier de Nederlandse Regering verantwoordelijk, die dit aanbod deed.

Samkalden e. a.

Wat vraag 5 betreft, heb ik in mijn betoog buiten beschouwing gelaten de andere kant van het stuiwerviel wisselen. Ik heb niet gesproken over de benoeming van de heer Linthorst Homan in Luxemburg; in de eerste plaats niet omdat dit natuurlijk gedeeltelijk buiten de verantwoordelijkheid van de Nederlandse Regering valt, en in de tweede plaats niet omdat ik die gang ook als een andere zie dan de gang van de Hoge Autoriteit naar de permanente Nederlandse vertegenwoordiging. Waarom? Omdat een lid van de executieve door zijn functie natuurlijk in verschillende nationale keukens kijkt en omdat het daarom naar mijn gevoelen niet helemaal behoorlijk is, dat hij onmiddellijk daarna een functie gaat bekleden als vertegenwoordiger van een van de staten aan dezelfde onderhandelingsstafel. Aan die ontwikkeling, die wel degelijk samenhangt met het algemene karakter van de Hoge Autoriteit en de eerbied, die de Regering daaraan verschuldigd is, is de Minister naar mijn gevoel ook nu nog volkomen voorbijgegaan.

De heer **Luns**, Minister van Buitenlandse Zaken: Mijnheer de Voorzitter! Als ik de geachte afgevaardigde goed heb begrepen, komt de zaak op het volgende neer. Een nationale regering mag aan een lid van de executieve in Luxemburg, die zegt, dat hij besloten heeft te vertrekken, geen aanbod doen inzake een volgende functie en moet daarmee wachten tot hij is vertrokken. Men zal hoogstens kunnen zeggen: de benoeming zal dan te zijner tijd wel afkomen.

Ik geloof, dat het veel eerlijker is geweest, dat de heer Spierenburg, die pas is benoemd nadat hij in Luxemburg was afgetreden, onmiddellijk zijn collega's in kennis heeft gesteld van het feit, dat hij weer in de Nederlandse administratie werd opgenomen in de functie, die hij thans bekleedt.

Wat de tweede opmerking van de geachte afgevaardigde betreft, waarbij hij de taakuitoefening — als ik hem goed heb begrepen — van de heer Spierenburg in Brussel meent in twijfel te moeten trekken. . . .

De heer **Samkalden** (P.v.d.A.): De laatste opmerking was, dat een lid van de Hoge Autoriteit, van de Europese executieve, uit hoofde van zijn functie te maken heeft met en kijkt in verschillende nationale keukens en dat daarom de Regering al uitermate aarzelend zou moeten zijn om iemand, die die functie vervult, onmiddellijk als nationale vertegenwoordiger aan de andere kant van de tafel te plaatsen.

De heer **Luns**, Minister van Buitenlandse Zaken: Dat zou ik willen bestrijden. Dat kijken in de nationale keukens van andere landen gebeurt inderdaad, doch dat gebeurt ook zijdens de regeringen. Het komt daarenboven ook tot uiting in de beraadslagingen. Dit acht ik geen bezwaar.

Ten slotte zou ik er nog op willen wijzen, dat de heer Spierenburg niet is benoemd bij de E.G.K.S., maar bij de E.E.G. in Brussel als permanent vertegenwoordiger.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **Voorzitter**: Namens de Kamer zeg ik de Regering dank voor de verstrekte inlichtingen.

De vergadering wordt te 17.10 uur geschorst en te 17.13 uur hervat.

Aan de orde is de voortzetting van de **algemene financiële beschouwingen over de rijksbegroting voor het dienstjaar 1963 (6900)**.

De algemene financiële beschouwingen worden hervat.

De heer **Witteveen** (V.V.D.): Mijnheer de Voorzitter! Ik zou gaarne willen beginnen met enkele retrospectieve beschouwingen, maar zoals mijn fractiegenoot de heer De Wilde gezegd heeft, hebben wij wel behoefte daarin ook een prospectief element te brengen.